

WERKINGSVERSLAG

2023

15.05.2024

INHOUD

1.	Woord vooraf.....	3
2.	Opdracht	4
3.	Werking	4
3.1.	Samenstelling 2021-2024	4
3.2.	Door de Adviescommissie in 2023 behandelde thema's	5
3.2.1.	Tweetalig onderwijs Ned.-VGT	5
3.2.2.	Visietekst Meertalig opvoeden van dove kinderen door Doof Vlaanderen en Adviescommissie VGT	7
3.3.	VGT op VRT	8
3.4.	Evaluatie van het decreet VGT	10
3.5.	Advies kwalitatief aanbod onderwijs Vlaamse Gebarentaal voor horende volwassenen	11
3.6.	Advies VGT is erfgoed	11
3.7.	Advies VGT en NT2 voor dove en slechthorende anderstaligen	12
3.8.	Varia	12
3.8.1.	Opleidingscheques en Vlaams Opleidingsverlof voor opleidingen VGT	12
3.8.2.	Vergaderingen ad hoc en subcommissies	13
3.8.3.	Spreekers op de plenaire vergadering van de Adviescommissie	14
3.8.4.	Opvolging dossiers	15
3.8.5.	Vertegenwoordiging Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal op events, belangrijke vergaderingen	16
3.8.6.	Belangrijke acties	18
4.	Projecten	18
4.1	Beoordeling projecten 2023	18
4.2.	Projectoproep 2024	19
5.	Enkele cijfers	19
6.	Samenstelling.....	20

1. WOORD VOORAF

De Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal (VGT) werd in het leven geroepen in 2008 na de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal in 2006. De Commissie adviseert de Vlaamse overheid over alles wat te maken heeft met Vlaamse Gebarentaal of wat een impact kan hebben op het gebruik ervan. Ze doet dit veelal op eigen initiatief of op vraag van de Vlaamse overheid. In dat kader zorgde de raadgever van Cultuur dit jaar voor een primeur met een allereerste mondelinge vraag over de nood aan een schriftelijke neerslag van podcasts.

Hoewel er heel wat positieve interactie en versterkende dialoog was met de zittende kabinetsraadgevers van Onderwijs, Cultuur en Welzijn, kwamen er vanuit het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering geen verdere adviesvragen over VGT.

De voorbereidingen van de verschillende thema-subcommissies leverden dit jaar drie nieuwe adviezen op nl. het advies "Kwalitatief aanbod onderwijs VGT voor horende volwassenen", het advies "VGT is cultureel erfgoed" en het advies "VGT en NT2 voor dove en slechthorende anderstaligen".

In het kader van de projectoproep rond VGT en erfgoed heeft de minister op advies van de Adviescommissie aan twee projecten een subsidie toegekend: het project "Op zoek naar ons verleden" van Madosa vzw en het project "Musea in VGT" van het Vlaams GebarentaalCentrum vzw.

Voor de eenmalige opleiding aan de KU Leuven campus Antwerpen voor dove tolken Vlaamse Gebarentaal slaagden er in juni 18 gecertificeerde dove tolken. Wij feliciteren de afgestudeerden van harte en wensen hun veel succes met hun carrière als tolk. Het hard bevochten certificaat kwam er door de gedreven inzet van velen en betekent dat het voor de geslaagde dove tolken, net als voor horende tolken, vanaf nu mogelijk is om volwaardig/betaald deel te nemen aan de arbeidsmarkt.

De erkenning van de Vlaamse Gebarentaal wordt echter nog steeds vooral symbolisch gezien en impliceert nagenoeg geen verplichtingen. Er werd bijvoorbeeld niet rechtstreeks om advies gevraagd rond de regelgeving Tweektalig inclusief onderwijs met taalafdeling Nederlands-VGT, hoewel de Adviescommissie in zowel de stuur- als klankbordgroepen vertegenwoordigd was en de materie belangrijk is.

De hoop wordt nu gesteld op het Onderzoek evaluatie decreet VGT, dat er kwam op vraag van de Adviescommissie zelf en gefinancierd wordt door het departement Cultuur, Jeugd en Media. Het onderzoek dat eind december definitief werd gegund aan de Universiteit Gent zal hopelijk straks de nodige resultaten en aanbevelingen opleveren om het nog niet zo bekende decreet VGT bekender te maken zodat de rol van de Adviescommissie als impactvoller beleidsinstrument nog versterkt wordt.

Via haar Memorandum-verkiezingen 2024 (publicatie 20 oktober 2023) vraagt de Commissie daarom bewust om verplichte adviesinwinning en een constructieve samenwerking met iedere betrokken partner over alle relevante beslissingen rond het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal en de ontwikkeling en zichtbaarheid van Dovencultuur. Laat dat vooral een boodschap zijn die wordt gehoord.

Filip Verstraete
Voorzitter Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal 2021-2024
Mei 2024

//

2. OPDRACHT

De samenstelling en de werking van de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal worden geregeld op basis van het decreet houdende de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal van 5 mei 2006 en het bijbehorende besluit van 7 september 2007.

De Commissie heeft als opdracht: “adviezen uit te brengen en voorstellen te formuleren in verband met alle aangelegenheden die betrekking hebben op of weerslag kunnen hebben op het gebruik van de Vlaamse Gebarentaal en op de ontwikkeling en zichtbaarheid van de Dovencultuur. De Commissie formuleert deze adviezen en voorstellen op eigen initiatief, op aanvraag van het Vlaams Parlement of van de Vlaamse Regering.”¹

Aangezien Vlaamse Gebarentaal (VGT) gebruikt wordt in alle mogelijke omgevingen waar men taal gebruikt, is het werkingsdomein van de Commissie erg uitgebreid. Hoewel de minister bevoegd voor Cultuur belast is met de uitvoering van het decreet, zijn er heel wat andere beleidsdomeinen waarbinnen VGT aan bod komt. Het beleid binnen bijvoorbeeld de domeinen Onderwijs, Werk, Media, Welzijn en Gelijke Kansen kan van belang zijn voor het gebruik van VGT.

De Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal vervult haar decretale opdracht op verschillende manieren: via het formuleren en uitbrengen van officiële adviezen, het beantwoorden van vragen, het toelichten van haar visie aan politici en deelname aan overlegmomenten zoals bijvoorbeeld de stuurgroep en/of klankbordgroep in het kader van onderzoek in verband met VGT en Dovencultuur.

Organisaties of een samenwerkingsverband van organisaties die een project met sensibiliserend doel of bijdrage tot de maatschappelijke verankering van VGT willen realiseren, kunnen een subsidie aanvragen via het Decreet Vlaamse Gebarentaal. De Adviescommissie brengt hierover haar advies uit aan de minister, die daarna de beslissing maakt over de toekenning van de projectsubsidies.

3. WERKING

3.1. SAMENSTELLING 2021-2024

De huidige legislatuur van de Adviescommissie startte met de installatievergadering van 29 januari 2021. 12 personen stelden zich kandidaat en werden aanvaard als lid van de Adviescommissie.

Volgende raadgevers waren in 2023 door de diverse kabinetten afgevaardigd naar de Adviescommissie: de heer Wouter Rogiers, raadgever Cultuur van kabinet Vlaams minister-president Jan Jambon, de heer Kurt Asselman, raadgever Beleid Personen met een handicap van kabinet

¹ Decreet Vlaamse Gebarentaal, artikel 3, §1.

Vlaams minister Hilde Crevits; mevrouw Katrien Lefever, raadgever Media van kabinet Vlaams minister Benjamin Dalle; mevrouw Jana Van Acker, raadgever Gelijke Kansen en de heer Jonas De Smedt, raadgever Onderwijs van kabinet Vlaams minister Ben Weyts.

De heer Eddy Gielis, coördinator toegankelijkheid De Lijn van kabinet Vlaams minister Lydia Peeters gaf aan, ondanks het niet aan bod komen van specifiek relevante thema’s, toch telkens het verslag te willen ontvangen.

Ook Vlaams minister Jo Brouns vaardigde in 2023 mevrouw Emma Van Goethem af als afgevaardigde om de plenaire vergaderingen bij te wonen.

3.2. DOOR DE ADVIESCOMMISSIE IN 2023 BEHANDELDE THEMA’S

3.2.1. Tweetalig onderwijs Ned.-VGT

Historiek

De Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal pleit al jaren voor volwaardig tweetalig onderwijs (Vlaamse Gebarentaal en (geschreven) Nederlands) voor dove kinderen en horende kinderen van dove ouders. Op 24 januari 2018 verspreidde de Commissie samen met Doof Vlaanderen hierover een [persbericht](#). Op 25 januari 2018 kwam dit thema aan bod tijdens een hoorzitting over tweetalig onderwijs in VGT en Nederlands. Dr. Maartje De Meulder van de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal en Marieke Kusters van Doof Vlaanderen vzw lichtten toen deze wens toe van meer dan 30 ouders met dove en horende kinderen aan de commissies Onderwijs en Cultuur van het Vlaams Parlement.

Ook in 2019 bleef de Adviescommissie het thema opvolgen. Doof Vlaanderen nam het initiatief om tweetalig onderwijs concreter te maken door overleg met het Ministerie van Onderwijs, AgODi en overleg met de ouders van wie de kinderen mogelijk in het project zouden stappen.

De minister van Onderwijs gaf in het overleg op 20 januari 2020 zijn steun aan het model van tweetalige klassen om dit voor altijd mogelijk te maken. Door het gewicht van het project werd beslist om af te stappen van de piste met “proeftuin” en werd september 2021 als startdatum vooropgesteld. Ondertussen zou de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal zich samen met Onderwijs en Doof Vlaanderen buigen over het oplossen van verschillende vraagstukken.

Op 24 januari 2020 nodigde de Adviescommissie het departement Onderwijs uit, samen met Doof Vlaanderen vzw en Vlaams GebarentaalCentrum (verder: VGTC) voor een eerste bespreking en eventuele rolverdeling. Als startdatum bleek september 2021 al gauw niet haalbaar te zijn. Het inrichten van een dergelijk onderwijs wordt wel gesubsidieerd maar de financiën voor bijvoorbeeld de leerpakketten moeten ergens anders worden gevonden en dat kost tijd. Ook behoren de kinderen van de toen geëngageerde ouders inmiddels niet meer tot de doelgroep. De streefdatum werd verlegd naar september 2022-2023 maar werd ook niet gehaald. Streefdatum is nu september 2024.

//

Op 26 mei 2021 werden in de plenaire vergadering door de leden van de Adviescommissie gerichte vragen gesteld aan het departement Onderwijs, de toenmalige raadgever van Onderwijs en aan Doof Vlaanderen.

Op 22 december 2021 lanceerde Vlaamse minister van Onderwijs Ben Weyts een O&O opdracht “kwalitatief tweetalig onderwijs Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”.

Op 5 januari 2022 verspreidde de Adviescommissie het [Advies over tweetalig onderwijs VGT-NL](#). Ze verdedigde daarin ten stelligste om tweetalig onderwijs in het Nederlands en de Vlaamse Gebarentaal structureel uit te bouwen binnen het gewoon onderwijs voor ALLE gebarentalige kinderen. De kernboodschap van dit advies, namelijk '[Recht op onderwijs in, van en over Vlaamse Gebarentaal](#)' onderstreepte de Commissie al in 2014 in haar eerste memorandum. In het onderwijsmodel moet volgens de Commissie nu ook ruimte worden voorzien voor horende gebarentalige kinderen en moet er aandacht zijn voor talige gelijkwaardigheid en algehele inclusie.

Op 22 april 2022 en 21 oktober 2022 nam een vertegenwoordiging van de Adviescommissie deel aan de daartoe opgerichte klankbordgroep én aan de stuurgroep ter opvolging van de O&O opdracht die uitgevoerd werd binnen een onderzoeksconsortium geleid door KU Leuven.

Acties 2023

In 2023 volgden op 11 januari en 20 september nogmaals klankbordgroepen i.v.m. het ontwerp-decreet, waarop de Adviescommissie haar inbreng deed.

Op 14 juli 2023 was er een eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet tot wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal door de Vlaamse Regering. Op 17 juli 2023 vroeg NOOZO om opmerkingen van de Adviescommissie bij het Advies ontwerpdecreet taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal tegen 11 september 2023 te bezorgen. Op 13 september gaf de VLOR haar advies en op 18 oktober 2023 waren de onderhandelingen in SC X afgerond. Op 27 oktober 2023 werd het advies van de Raad van State gevraagd.

De Adviescommissie was wel verbaasd dat het departement Onderwijs niet rechtstreeks om advies verzocht maar zich enkel richtte tot NOOZO en de VLOR. Zij interpelleerde hierover de raadgever Onderwijs in de plenaire vergadering van 27 november 2023. Het komt erop neer dat NOOZO en de Vlor ‘verplichte’ adviesorganen zijn en dat de tijd ontbrak om ook nog bij de Adviescommissie advies in te winnen.

Reden te meer voor de Adviescommissie om doelbewust via haar meest recente memorandum van 20 oktober 2023 te ijveren om als verplicht adviesorgaan erkend te worden.

Op 17 november 2023 volgde de eerste principiële goedkeuring van de Vlaamse Regering over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de taalafdeling Nederlands-Vlaamse

In 2021 zou vanuit deze visietekst vertrokken worden om, onder leiding van Kind en Gezin, een wetenschappelijk onderbouwde dialoog aan te gaan met de WAG over het belang van meertalige opvoeding met VGT voor dove kinderen en hun gezinnen.

De visietekst, meertalig opvoeden met Vlaamse Gebarentaal bij dove en slechthorende kinderen in samenwerking met Doof Vlaanderen en onderschreven door VGTC vzw, Doof en Jong vzw en Doof en Gezin werd op 23 september 2022 verspreid.

In 2022 heeft er met Kind en Gezin, na herhaaldelijke contactname, nog geen overleg plaatsgevonden in aanloop naar de dialoog met het WAG.

Acties 2023

Op 28 maart 2023 ging een afgevaardigde van de Adviescommissie nogmaals in overleg met Kind en Gezin. Het gesprek leidde tot het engagement van Kind en Gezin om hun website aan te passen en VGT als evenwaardige taal op te nemen binnen het kader van meertaligheid. Ze zijn ook bereid om een voorbeeld van dove gebarentalige ouders op te nemen in de voorbeeldcases van meertalig opvoeden aangeleverd door Doof Vlaanderen. Actief promoten van een opvoedingstaal doen ze met geen enkele taal behalve Nederlands, ook niet met VGT. Kind en Gezin beperkt zich tot de rol om te screenen voor gehoor en dan door te verwijzen naar de referentiecentra, waar de verdere begeleiding (opvolging en diagnostiek) inhoudelijk vorm krijgt zonder dat Kind en Gezin dit leidt of bepaalt. De referentiecentra koppelen wel terug naar Kind en Gezin zodat Kind en Gezin ervan op de hoogte wordt gehouden of de opvolging effectief heeft plaatsgevonden en houdt hier cijfers van bij. Verdere begeleiding na het diagnostisch proces laten zij los. Enkel de onset van de medische opvolging en diagnostiek onmiddellijk na de screening valt binnen hun bevoegdheid. Vanuit een neutrale positie willen ze wel helpen om de dialoog verder aan te gaan met de WAG. Binnen hun consultatiebureaus hebben ze wel oog voor de taalontwikkeling en voor de band tussen ouder en kind, iets waar ook de thuisbegeleidingsdiensten rond werken. We volgen dit in 2024 verder op.

3.3. VGT OP VRT

Historiek

In 2016 publiceerde de Commissie haar [aanbevelingen](#) naar aanleiding van de VRT-beheersovereenkomst 2017-2020 en in 2019 herhaalde de Commissie de [aanbevelingen](#) naar aanleiding van de verkiezingen en de vernieuwing van de beheersovereenkomst VRT.

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media liet een "[evaluatieonderzoek naar het aanbod van Vlaamse Gebarentaal op de VRT](#)" uitvoeren. De Commissie zette hiervoor samen met de administratie van het departement de eerste stappen om de nodige middelen te voorzien en verleende inhoudelijke ondersteuning bij de opzet van het onderzoek. Het onderzoeksrapport werd opgeleverd in maart 2020.

Na kennisname van het eindrapport bezorgde de Commissie op 5 juni 2020 een [briefadvies](#) aan bevoegd minister Dalle. Daarin steunde ze het format zoals beschreven in het onderzoek en gaf ze aan constructief te willen meewerken aan een efficiënt aanbod voor Vlaamse Gebarentaligen.

Op 9 juli 2020 ontving de Adviescommissie feedback van de minister. Hoewel de Commissie hierover verheugd was, miste ze nog de bevestiging van participatie en twijfelde ze of het concept wel goed begrepen werd. Daarom richtte zij op 30 augustus 2020 nogmaals een [schrijven](#) aan de minister.

In april 2021 nodigde een delegatie van de Adviescommissie de VRT uit om deel te nemen aan een constructieve dialoog over VGT op VRT naar aanleiding van de beheersovereenkomst 2021-2025. Het was een vruchtbaar overleg op 5 juli 2021 in het Arenberggebouw met 3 VRT-afgevaardigden waar naar standpunten gepolst werd om het dossier in de goede richting te bewegen. VRT stemde in om zonder redactionele medewerking een eventuele experimentele uitzending te helpen verspreiden en ging akkoord om met dezelfde beperkte delegatie van de Adviescommissie een structureel overleg in het leven te roepen wanneer dit nodig wordt geacht op initiatief van de Adviescommissie of VRT zelf en op basis van relevante agendapunten.

Op 29 november 2021 nodigde de Adviescommissie de Senior-adviseur Media van het Departement Cultuur, Jeugd en Media uit voor een informatieve toelichting over het proces, de timing en de beslissingsbevoegdheid van al wie betrokken is bij het tot stand komen van de VRT-beheersovereenkomst. De raadgever van Media van kabinet Vlaams minister Dalle vulde hem, waar nodig, aan.

Op 17 februari 2022 kwam er op initiatief van Vlaams minister van Media, Benjamin Dalle, een kort digitaal overleg als feedback op het advies Vertaling VGT, meer specifiek rond VGT op VRT en het tot stand komen van de VRT-beheersovereenkomst. De minister luisterde naar de bezorgdheden en wilde bekijken hoe in de komende jaren het beleid ter zake nog kan worden versterkt. De minister stelde voor om dit overleg met alle betrokkenen inclusief de VRT te herhalen in het najaar.

Op 21 maart 2022 woonde de subcommissie Media van de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal een informatiesessie bij rond de lancering van een projectoproep Desinformatie om te zien of het format, zoals voorgesteld in het VRT op VGT-rapport via deze weg kon worden opgestart. Die oproep kaderde binnen het [digitale transformatieprogramma voor de Vlaamse mediasector](#) als deel van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

In navolging van de afspraak van 17 februari 2022 nodigde minister Dalle op 10 oktober 2022 de subcommissie Media uit voor een overleg met VRT en een stand van zaken. De subcommissie Media informeerde de raadgever dat het format niet paste binnen de twee subsidie-oproepen die Media in 2022 had gelanceerd ('digitale transformatie' en 'desinformatie') en overhandigde op het Kabinet een uitgewerkt projectvoorstel in samenwerking met VGTC en Visual Box rond een wekelijks nieuwsitem in VGT.

Acties 2023

Rond het ingediende projectvoorstel werd door de Adviescommissie zelf niets meer vernomen. Eind 2023 werd er gepoogd om een structureel overleg VRT in te plannen om het door o.a. Visual Box binnengehaalde project Deaf Journalism Europe voor te stellen aan VRT. Het betreft een project

gefinancierd door de Europese Unie en uitgevoerd door zeven dove mediabedrijven in Europa. Wegens te drukke agenda's aan beide zijden werd dit verschoven naar het voorjaar van 2024. De Adviescommissie blijft dit via de subcommissie Media opvolgen.

3.4. EVALUATIE VAN HET DECREET VGT

Historiek

Een evaluatie van het Decreet Vlaamse Gebarentaal van 5 mei 2006 blijkt nodig. De ad-hoc brainstormvergadering vond online plaats op 26 november 2021 en leden en vroegere leden van de Adviescommissie, externe onafhankelijke experts en leden van de administratie van het Departement Cultuur, Jeugd en Media namen eraan deel. Dit overleg leverde vruchtbare inzichten op evenals een concreet plan van aanpak.

Praktisch werd bekeken wie hierin de nodige tijd kan investeren en of het Departement Cultuur, Jeugd en Media het gevraagde onderzoek op de onderzoekslijst van 2022 wilde zetten én de evaluatie logistiek en/of inhoudelijk zou trekken en/of ondersteunen.

Op 21 april 2022 werd aan de Klankbordgroep met leden uit de eerdere brainstormvergadering meegedeeld dat er na de zomer een timing zou worden opgemaakt. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media engageerde zich zowel voor de decreet-evaluatie als voor het onderzoek met de door de Klankbordgroep opgegeven brede onderzoeksvraag: "Hoe kan de impact van het decreet VGT vergroot worden?"

Acties 2023

Op 19 april 2023 werd het ontwerp-bestek besproken met de oorspronkelijke leden van de ad hoc brainstormvergadering, op 21 april 2023 met de Adviescommissie en op 2 oktober 2023 werd het Onderzoek evaluatie decreet Vlaamse Gebarentaal door het Departement Cultuur, Jeugd en Media definitief gegund aan de enige indiener nl. Universiteit Gent. Er werd eerst nog om garantie gevraagd dat er regelmatig zou teruggekoppeld worden naar de nieuw opgerichte klankbordgroep Evaluatie decreet VGT, zijnde de juridische en academische experts van de vroegere brainstormvergadering.

Ten eerste zal het onderzoek bestaan uit 25 interviews in VGT met gebarentaligen over onder andere hun taalattitudes en over het decreet VGT, over de actuele noden en wat tot nu toe werd bereikt met het decreet. Ten tweede worden er interviews afgenomen van 30 Nederlandstaligen met profielen uit verschillende domeinen (Onderwijs, Media, Cultuur, Zorg, Gezondheid...) en organisaties zoals VGTC, tolken, de Adviescommissie, politici... over o.a. de mate van doeltreffendheid van het decreet. Ten derde komt er een online survey waarin verwacht wordt dat ongeveer 200 deelnemers bevroegd zullen worden om zicht te krijgen op de taalattitudes m.b.t. de status van VGT in de brede samenleving. Dit onderzoek wordt volgens de hoofdpromotor een primeur.

De Adviescommissie houdt via de stuurgroep én de klankbordgroep een vinger aan de pols bij dit belangrijk onderzoek ter versterking van het decreet VGT. De start wordt voorzien begin 2024.

Dit overleg leverde het finaal advies [VGT is cultureel erfgoed](#) op dat werd verspreid op 6 oktober 2023.

Op dit advies werd (nog) geen feedback ontvangen.

3.7. [ADVIES VGT EN NT2 VOOR DOVE EN SLECHTHORENDE ANDERSTALIGEN](#)

Historiek

In november 2022 namen drie leerkrachten van CVO Crescendo, tewerkgesteld binnen het traject voor anderstalige dove nieuwkomers, het initiatief om een gesprekstafel met verschillende praktijkgerichte stakeholders te organiseren. Na het rondetafelgesprek werd de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal gecontacteerd en werden er verschillende knelpunten en hulpvragen aangekaart. De Commissie besprak de precare situatie waar lesgevers en cursisten VGT/NT2 zich momenteel in bevinden en schreef haar advies [VGT en NT2 voor-dove en slechthorende anderstaligen](#) om de kwaliteit van de educatieve aanpak te verbeteren.

Hierop kwam (nog) geen feedback.

3.8. [VARIA](#)

3.8.1. Opleidingscheques en Vlaams Opleidingsverlof voor opleidingen VGT

Historiek

De Adviescommissie schreef de Vlaamse opleidingscommissie aan over het schrappen van incentives (VOV en opleidingscheques) voor opleidingen Vlaamse Gebarentaal.

Voor het volgen van de cursussen VGT konden deelnemers voorheen gebruik maken van opleidingscheques en/of Vlaams Opleidingsverlof (de vervanger van het vroegere betaalde educatief verlof). De opleiding Vlaamse Gebarentaal werd eind 2019 echter geschrapt op de lijst van opleidingen die in aanmerking komen. Voor de tolkenopleiding konden wel nog VOV en opleidingscheques verkregen worden.

Voor de instellingen/organisatoren van cursussen en evenmin voor de Adviescommissie was de motivatie hierachter niet echt duidelijk. Na navraag op 31 maart 2021 deelde het Departement Werk en Sociale Economie, Afdeling Tewerkstelling en Competenties Dienst Competenties, team Opleidingsdatabank mee dat Vlaamse Gebarentaal als basiscompetentie in het jaarrapport Vlaamse opleidingsincentives als aanbeveling stond geformuleerd en dat het MB moest worden aangepast. De opleidingscommissie zou de aanvrager informeren over de aangepaste regelgeving zodat die voor VGT een nieuwe aanvraag kon indienen.

Op 06 oktober 2021 besliste de Vlaamse Opleidingscommissie om de kennis van de gebarentaal te beschouwen als een basiscompetentie. Er werd tijdelijk een uitzondering toegekend op het bestaande beoordelingssysteem voor gebarentaal.

Op 18 mei 2022 vernam de Adviescommissie dat werd afgesproken om de besprekingen over de bijsturing van het beoordelingssysteem uit te stellen naar oktober en dat er een globale evaluatie (en eventuele bijsturing) zou volgen van de hervorming van de opleidingsincentives eind 2022.

Op 12 december 2022 werd aan de Adviescommissie meegedeeld dat de afspraak om opleidingen gebarentaal goed te keuren nog steeds gehonoreerd wordt zelfs al was het wetgevend kader nog niet bijgestuurd en ook dat een eventuele bijsturing van het beoordelingssysteem nog niet aan de orde was. Er was wel al deels een beleidsmatige evaluatie van de hervorming gebeurd. Gezien de vermoedelijke impact van de coronacrisis op schooljaar 19-20 en 20-21, werd er gewacht op het resultaat van “normale” jaren om conclusies te trekken.

Acties 2023

Na navraag is er nog geen verdere evolutie. De Adviescommissie blijft dit verder opvolgen.

3.8.2. Vergaderingen ad hoc en subcommissies

De Adviescommissie organiseert ad hoc commissies en subcommissies om adviezen voor te bereiden. Ze discussieert hierin met een kleine groep eventueel ook externe experts over de nodige thema’s en beslissingen en brengt deze daarna op de plenaire vergadering waar de adviezen finaal worden goedgekeurd.

3.8.2.1. Subcommissie BVR tolken Vlaamse Gebarentaal

Historiek

Op de plenaire vergadering van 21 maart 2022 werd door de raadgever Werk aangehaald dat VDAB (Domein Werk) overwoog om aan te sluiten bij het Besluit Vlaamse Regering (hierna BVR) Tolken Vlaamse Gebarentaal (Domeinen Welzijn en Onderwijs). Het leek aangewezen om een prioriteitenlijst op te stellen rond de hoogdringende aan te passen bepalingen en de bepalingen die op een ietwat langere termijn zouden kunnen meegenomen worden in het BVR.

De subcommissie BVR Tolken Vlaamse Gebarentaal kwam een eerste maal samen op 4 april 2022. Later bleek dat het departement Onderwijs voortaan de aanpassingen in dit BVR zou trekken en omdat er 4 nieuwe leden met expertise aan de Commissie waren toegevoegd, werd er een tweede online subcommissie BVR Tolken Vlaamse Gebarentaal gepland op 29 november 2022. Die vergadering kon echter niet doorgaan maar de prioritaire wijzigingen werden wel schriftelijk aan de raadgever Onderwijs bezorgd om in het BVR te laten opnemen.

Acties 2023

Op 10 januari 2023 en op 9 mei 2023 vergaderde de subcommissie verder over de overige niet-prioritaire punten van het BVR. De subcommissie van 9 december 2023 werd echter alsnog geannuleerd wegens locatiewijziging en daardoor niet beschikbaar zijn van een van de twee tolken.

In 2024 neemt de subcommissie hierin zeker terug haar verantwoordelijkheid om de rest van de aanpassingen te bespreken en aan het departement Onderwijs door te geven.

3.8.2.2. Subcommissie Beroepscode Tolken VGT

Met het oog op de nieuw opgeleide dove tolken uit de door de Adviescommissie gesubsidieerde opleiding van de KU-Leuven die in juni 2023 afstuderen, vroeg de universiteit om alvast de Beroepscode Tolken VGT tegen het licht te houden. De Adviescommissie belegde daartoe een brainstormvergadering Beroepscode Tolken op 13 januari 2023.

Deelnemers aan die vergadering waren Tenuto vzw, KU Leuven - campus Antwerpen, twee vertegenwoordigers van de dove af te studeren tolken, het CAB en het VGTC. De Beroepsvereniging Vlaamse GebarentaalTolken (hierna BVGT) werkte op dat ogenblik aan een reorganisatie en zou later eventueel aansluiten.

Aangezien de dove afgestudeerde tolken eind juni de huidige beroepscode ondertekenden op voorwaarde dat er werk zou worden gemaakt van een goede actualisatie, besliste de subcommissie Beroepscode tolken om de nodige tijd uit te trekken voor onderzoek, aanpak en redactie van een aan de huidige realiteit beantwoordende beroepscode.

Een tweede vergadering van de subcommissie (dit keer wél met afvaardiging vanuit BVGT) vond plaats op 23 oktober 2023. Daarop vernamen de aanwezigen dat BVGT samen met Doof Vlaanderen bezig is met een eigen bevraging van de tolken.

De subcommissie besliste daarop om te wachten op de resultaten van dat onderzoek, verwacht in het voorjaar van 2024 om deze daarna waar nodig te verwerken in de nieuwe beroepscode.

3.8.2.3. Ad hoc commissie Beroepsregister Tolken VGT

De besprekingen met BVGT over een Beroepsregister voor tolken VGT dateren van 2018 en 2019.

Op 23 oktober 2023 richtte de Adviescommissie een brainstormvergadering in om dit onderwerp terug op te nemen. Aanwezigen waren VGTC vzw, CAB, Doof Vlaanderen vzw, BVGT, Tenuto vzw en een studente met een aankomende Bachelorproef over dit onderwerp. We wachten eerst op de resultaten van de verzamelde informatie en feedback om in het voorjaar van 2024 een nieuwe vergadering te plannen met het oog op een advies tegen juni 2024.

3.8.3. Sprekers op de plenaire vergadering van de Adviescommissie

3.8.3.1. Virtueel Museum

Op 20 juni 2022 gaf het departement Cultuur, Jeugd en Media uitleg over het concept 'virtueel museum Vlaanderen'. Aangezien het de bedoeling is dat hierin ook doven en slechthorenden worden betrokken, verwees de Adviescommissie door naar Doof Vlaanderen vzw en het VGTC voor feedback door de Dovengemeenschap tijdens het ontwikkelingsproces.

De Adviescommissie engageert zich ertoe om dit dossier van nabij op te volgen en herinnert alle betrokkenen tijdig aan de afspraken rond toegankelijkheid en VGT vóór de eigenlijke lancering van het Virtueel Museum in maart 2024.

3.8.3.2. *(Vlaams Communicatie-Assistentie-Bureau voor Doven (hierna CAB))*

Lieven Kind, directeur van het CAB, stelde op de plenaire vergadering van 27 juni 2023 het jaarverslag 2022 voor en beantwoordde vragen van de commissieleden (zie ook 3.5.4.2. PIO).

3.8.4. Opgvolging dossiers

3.8.4.1. *NOOZO (Vlaamse adviesraad voor & door personen met een handicap)*

Historiek

NOOZO merkte op dat er overlap zit in hun adviezen en die van de Adviescommissie. Het ontwerp-NOOZO-advies Media Toegankelijkheid bevatte bijvoorbeeld ook een deel over doven. Na een constructief overleg werd bovenstaand ontwerpadvies aan de Adviescommissie bezorgd zodat eventuele relevante suggesties konden worden geformuleerd. Deze werden door NOOZO in hun beleidsadvies opgenomen.

Acties 2023

De Adviescommissie maakte fysiek kennis met NOOZO op 31 januari 2023. NOOZO zal voor thema's in een adviesvraag rond Media, Onderwijs, Decreet VGT, Erfgoed, Toegankelijkheid, Migratie, Gelijke Kansen, Tolken en de erkenning van Sociaal Tolken en tussentolken zeker bij de Adviescommissie aankloppen. We komen voortaan, afhankelijk van adviesvragen, een keer per jaar samen voor bespreking en feedback.

Op 7 september werd er door NOOZO aan de Commissie advies gevraagd over de taalafdeling Nederlands -Vlaamse Gebarentaal binnen het decreet Tweektalig Onderwijs, en dat tegen ten laatste 11 september. Deze adviesvraag werd door de Adviescommissie vanwege de tijdsdruk als zeer nipt ervaren.

De Adviescommissie bekijkt hoe de samenwerking met NOOZO in de toekomst kan worden geoptimaliseerd.

3.8.4.2. Afstandstolkendienst (hierna ATD) en PIO

Historiek

Op 26 oktober 2022 gaf de projectverantwoordelijke voor Afstandstolkendienstverlening van VAPH een historiek en stand van zaken van het PIO-project Afstandstolkendienst. Daarna gaf de medewerker van de Vlaamse overheid, departement Economie, Wetenschap en Innovatie, Programma Innovatieve overheidsopdrachten haar presentatie. Zij verklaarde dat dit PIO-project bleef liggen door de coronapandemie, maar dat de aanbevelingen er wel degelijk zijn.

Acties 2023

Op 27 juni 2023 lichtte de directeur van het CAB het jaarverslag 2022 toe. Rond de ATD organiseerde het CAB een bevraging en analyse en er werd een onafhankelijke werkgroep opgestart om andere providers dan N Wise op de markt te verkennen. Algemeen vinden zowel het CAB als de Adviescommissie dat de ATD en 112 (federale materie) beter bereikbaar moeten zijn.

De Adviescommissie blijft de ATD-werking en de bereikbaarheid van het algemeen noodnummer 112 opvolgen.

3.8.5. Vertegenwoordiging Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal op events, belangrijke vergaderingen

- Toegankelijkheidsoverleg VRT (23 januari 2023)
- Deelname aan het panelgesprek "Dove tolken in de Kijker" (25 maart 2023)
- Merelbeke, Expo Doven Zien en feest voor de verjaardag van de erkenning van Vlaamse Gebarentaal (VGT) (26 april 2023)
- Overleg met Kurt Asselman en VAPH over RTH, Tolken Oekraïne, doorstroming informatie aan de AC VGT, noden tolkuren voor vrijetijdsbestedingen (15 mei 2023)

- Congress World Federation of the Deaf, Jeju (Zuid-Korea) (van 8 tot 15 juli 2023)

Foto van de Vlaamse delegatie – copyright Doof Vlaanderen

- Proclamatie van de 18 afgestudeerde dove tolken aan KULeuven/campus Antwerpen (12 september 2023)

Foto afgestudeerde tolken – copyright Shana Michiels

- Amersfoort, symposium “Erkenning NGT in 2021 en dan...?” (22 september 2023)
- WereldDovenDag (WDD), Brugge (23 september 2023)
- Doofblindheid in al zijn diversiteit vzw Anna Timmerman (13 oktober 2023)
- Gebarenfestival, Gent (realisatie d.m.v. projectsubsidie VGT (25 november 2023))

copyright Patrick De Raeymakers

- Kick-off van VGTC (15 december 2023)

3.8.6. Belangrijke acties

Op 29 augustus 2023 verspreide de Adviescommissie haar [visie omtrent het beroep dove tolken](#) ter ondersteuning van de brief van Doof Vlaanderen en BVGT van 24 augustus 2023.

4. PROJECTEN

4.1 BEOORDELING PROJECTEN 2023

Op 10 februari 2023 vond in beperkte vergadering de beoordelingsronde van de ontvankelijke projecten plaats door de daartoe volgens artikel 18 van het Huishoudelijk Reglement bevoegde leden van de Adviescommissie. Zij beslisten om het voorstel van de administratie te steunen. Vlaams minister Jan Jambon volgde dit voorstel en keurde de volgende twee projecten goed, voor een verhoogd bedrag van 53.900 euro:

- Op zoek naar ons verleden van Madosa vzw voor 23.900 euro
- Musea in VGT van het Vlaams GebarentaalCentrum vzw voor 30.000 euro.

Zie <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/cultuur/vlaamse-gebarentaal/gesubsidieerde-projecten-vgt>

6. SAMENSTELLING

Bij de samenstelling van de Adviescommissie wordt met een aantal elementen rekening gehouden. Naast de man-vrouwverhouding, die bepaalt dat maximaal 2/3 van de commissieleden van hetzelfde geslacht mogen zijn, dient ook minstens de helft van de leden uit dove Vlaamse Gebarentaligen te bestaan. Het is ook verplicht minstens één vertegenwoordiger uit elk van volgende categorieën te benoemen:

- verenigingen van dove Vlaamse Gebarentaligen;
- ouders die Vlaamse Gebarentaal een plaats geven in de opvoeding van hun kind;
- personen met expertise op het vlak van onderwijs en opvoeding aan dove kinderen die gebruik maken van Vlaamse Gebarentaal;
- lesgevers Vlaamse Gebarentaal;
- personen met expertise op het vlak van tolken Vlaamse Gebarentaal-Nederlands en Nederlands-Vlaamse Gebarentaal;
- onderzoekers met expertise op het vlak van Vlaamse Gebarentaal;
- onderzoekers met expertise op het vlak van Deaf Studies;
- personen met expertise op het vlak van artistiek gebruik van gebarentaal, Dovencultuur of gebarentaalmedia.

Via een bijkomende oproep (n.a.v. ontslagnemend lid) werd er in 2022 ook gevraagd naar:

- mensen met juridische expertise (aanpassingen decreet, wetgeving)
- expertise rond Jeugd (leefsituatie van dove jongeren)
- expertise rond Erfgoed
- expertise rond Doof & Migratie
- expertise rond horende ouders met kennis VGT
- expertise rond dove lesgevers

Samenstelling van de Adviescommissie VGT eind 2023:

NAAM	EXPERTISE
Filip Verstraete (voorzitter)	Coördinator Impact (belangenverdediging en educatie) bij Doof Vlaanderen vzw, coördinator lokale dovenacties, expert in tolken, toerisme, migratie, zorg en onderwijs, voorzitter van Toerisme voor doven vzw
Prof. Myriam Vermeerbergen (ondervoorzitter)	Horend, Professor in de (Gebaren)Taalkunde, KU Leuven & Vice decaan onderwijs, KU Leuven Campus Antwerpen

Dr. Inez Beukeleers	Horend, postdoctoraal onderzoeker aan KU Leuven, Expertise: VGT-taalkunde en (gebarentaal)tolken met een focus op 1) de basisgrammatica van VGT, interactiemanagement en multimodaliteit in face-to-face interactie en 2) tolken in medische consultaties met anderstalige patiënten (focus op gesproken talen hier) Lid Raad van Bestuur van Vlaams Gebarentaalcentrum vzw
Dr. Beatrijs Wille	Horend, postdoctoraal onderzoeker UGent KU Leuven <i>Expertise:</i> VGT-taalkunde en meertaligheid met focus op (tweetalig) onderwijs d/sh kinderen, taalontwikkeling en geletterdheid d/sh kinderen. Lid Raad van Bestuur van Vlaams Gebarentaalcentrum vzw
Hannes De Durpel	Doof, expert VGT, coördinator Vlaams Gebarentaalcentrum vzw, in het verleden actief als educatief medewerker en coördinator bij Doof Vlaanderen vzw en als onderzoeksassistent bij UGent. Lid Bestuur Anna Timmerman vzw (belangenvereniging rond doofblinde personen) en lid Algemene Vergadering Tenuto vzw
Jorn Rijckaert	Doof, expert in gebarentaalmedia en beeldvorming van dove mensen, hun cultuur en taal in de media. Lesgever in Vlaamse Gebarentaal. Dove artiest en tolk Vlaamse Gebarentaal en International Sign. Groeiende expertise in gebarentaaltechnologie, specifiek over gebarentaalavatars en automatisch vertaalsysteem tussen gesproken talen en gebarentalen
Dr. Liesbeth Matthijs	Horend, werk-en onderzoekservaring rond het thema vroegtijdig VGT-aanbod voor horende ouders van dove kinderen, sinds eind 2018 coördinator en thuisbegeleidster bij Thuisbegeleidingsdienst Woluwe

Andy Van Hoorebeke	Doof, ICT-expert en Smartcities bij VVSG, lid AV Doof Vlaanderen Vorming, lid van Vlaams Gebarentaalcentrum vzw
André Lathouwers	Doof, expert verenigingsleven van Vlaamse dove Gebarentaligen en Juridische expertise
Thomas De Coninck	Doof, Expertise rond verenigingen van dove Vlaamse Gebarentaligen; lesgevers Vlaamse Gebarentaal, juridische expertise (vzw's); expertise rond Jeugd; rond Doof & Migratie en doofblinden
Taissa Cruciani	Doof, BA-leerkracht Lager Onderwijs, werkzaam op KOCA-dovenschool als dove medewerker Dovencultuur (MFC) , dove expert dove en slechthorende kinderen/jongeren (MFC) dove tolk in opleiding en leerkracht BuSO, lesgeefster VGT aan ouders van dove baby's, kinderen en medewerkers, adviseur voor instellingen m.b.t. opname dove cliënten, actief lid binnen de Dovengemeenschap en jarenlang actief bestuurslid binnen verschillende organisaties, lid RvB en AV Vlaams Gebarentaalcentrum vzw en actieve deelnemer aan verschillende projecten op vrijwillige basis, expertise rond Onderwijs en Welzijn, Gelijke Kansen en Toegankelijkheid
Dirk De Witte	Horend, oud-directeur centraal tolkenbureau d/sh; juridische expertise
Bart Verheyden	Doof, Beleids- en educatief medewerker Doof Vlaanderen vzw
Elisa Kind	Doof, Werkervaring rond RTH en niet-RTH-begeleiding voor dove en slechthorende volwassenen, expert jeugdwerk voor dove jeugd, coördinator sociaal-cultureel werk bij Doof Vlaanderen
Eva Vansichen	Doof, expertise rond lesgevers Vlaamse Gebarentaal

Het secretariaat van de Adviescommissie is in handen van het Team Sociaal-cultureel en Bovenlokaal van het Departement Cultuur, Jeugd en Media dat instaat voor de administratieve, logistieke en inhoudelijke ondersteuning van de Adviescommissie VGT d.m.v. een aangestelde secretaris en voor de projectsubsidies d.m.v. een eigen medewerker.